Наше Слово

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК
TYGODNIK UKRAIŃSKI
UKRAINIAN WEEKLY

Рік LXIX № 42 (3505) Варшава, 20 жовтня 2024 року, Ціна / Cena 5 zł (vat = 8%) INDEKS 366609 ISSN 0027-8254 Інтернет-версія газети nasze-slowo.pl

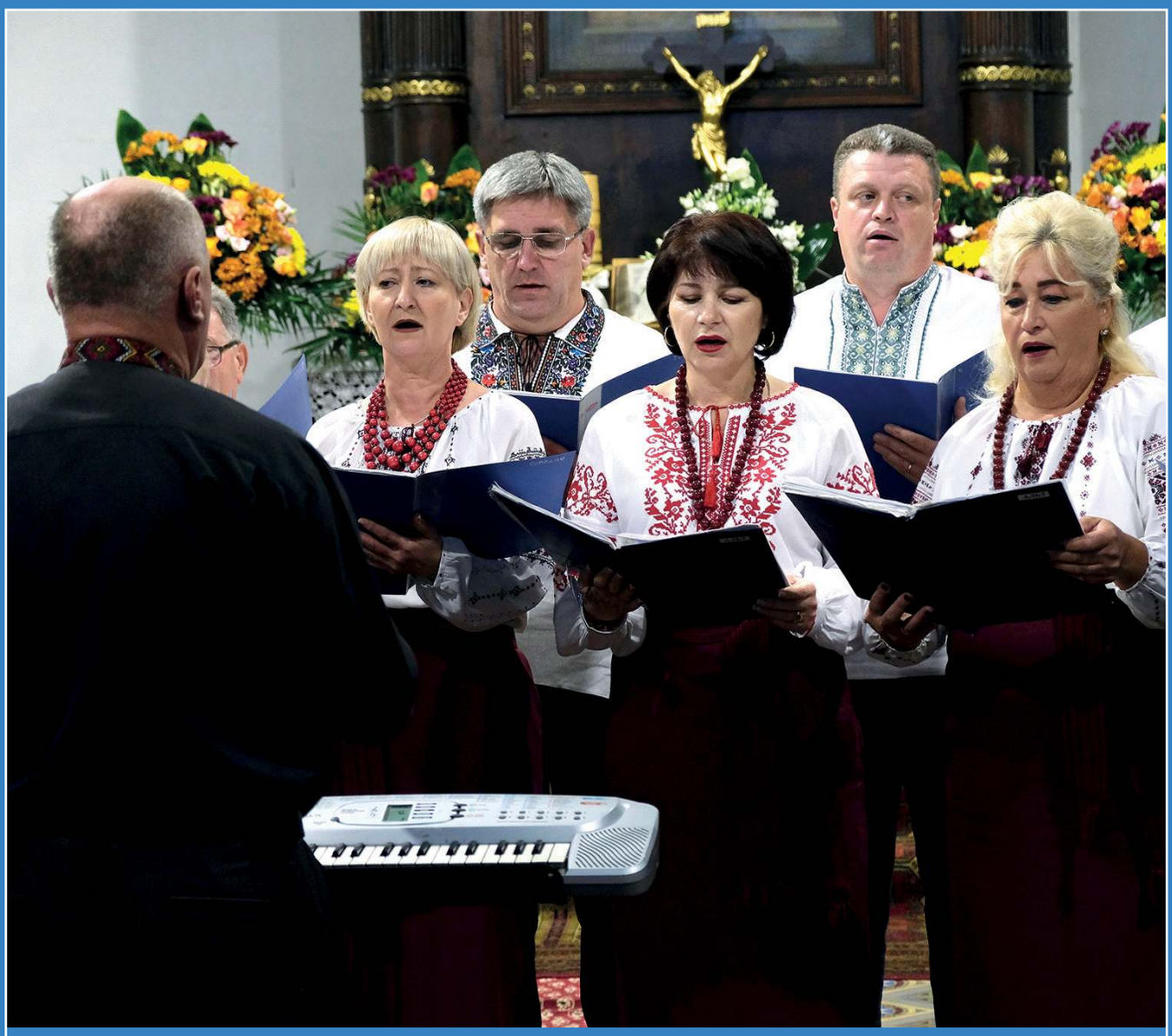

Фото Григорія Сподарика

Концерти церковної музики в Ґіжицьку. с. 8

Триває моніторинг мови ненависті. с. 2

«Джерела» у Черемсі – фольклор і традиція. с. 10

ISSN 027-8254
42
9 770027 825245

eprasa.pl 15dca46a10

АНАЛІТИКА

Павло ЛОЗА
Фото з сайту Amnesty International

Триває моніторинг мови ненависті

Об'єднання українців у Польщі зараз реалізує проєкт «Моніторинг злочинів на ґрунті ненависті проти української громади в Польщі». Мова ворожнечі проти українців суттєво зросла у 2022 році у зв'язку з нападом росії на Україну та приїздом до Польщі великої кількості українських біженців.

– Люди завжди говорили про тих, хто відрізняється від них, погані речі. Так народжувалися ксенофобія та етноцид. Ці інші, не такі, як ми, були винні в лиху, біді та різному горі. І завжди хтось це використовував для своїх підлих цілей, загалом заради наживи на чужій біді. Мова розпалювала ненависть і ворожнечу, з яких пізніше виростали кривда, біль, а деколи знищення й смерть, – пояснює причини реалізації проєкту голова ОУП Мирослав Скірка.

Він додає, що саме тому в правових системах усіх демократичних держав з'явилося поняття «мови ненависті», тобто негативних висловлювань на адресу членів якоїсь групи щодо їхньої раси, етнічного походження, національності, статті, сексуальної орієнтації чи віросповідання, яке засуджують як злочин.

«Моніторинг злочинів на ґрунті ненависті проти української громади в Польщі» – це проєкт, який має на меті передусім моніторинг та боротьбу зі злочинами на ґрунті ненависті, зокрема мовою ворожнечі проти української громади в польській державі. Серед них – воєнні біженці й економічні мігранти з України, представники української національної меншини в Польщі. Проєкт передбачає моніторинг з метою розкриття злочинів, повідомлення про них правоохоронним органам, спостереження за розслідуваннями й судовими процесами, надання правової допомоги жертвам цих злочинів.

Які злочини відстежують? До них належать такі, як публічна образа групи людей або окремої особи через її національну приналежність, публічне розпалювання ворожнечі за національною ознакою, застосування насильства або протиправних погроз щодо групи осіб чи окремої особи у зв'язку з національною приналежністю, публічне підбурювання та вихваляння цих злочинів, використання або популяризація символів чи назв, що підтримують агресію російської федерації проти України.

– До повномасштабного вторгнення росії в Україну ми спостерігали і боролися з проявами мови ненависті як виявом ксенофобських та націоналістичних настроїв серед різних верств населення. Але зараз ми не можемо не бачити в цій мові проявів відкритої агресії проти українців, також у Польщі. Це вже не лише «емоційні висловлювання», а свідома політика підриву підтримки, довіри й у результаті розхитування основ нашої безпеки, – вважає очільник ОУП.

Голова організації зазначає, що це стало ще більш помітним після появи великої кількості біженців, коли «відкриті агенти російських впливів» починали акції «стоп українізації Польщі», розповсюджували фейки про те, що українські біженці забирають місця в лікарнях тощо.

– Метою цих дій було змусити «зненавидіти українців», поміняти суспільні настрої та вплинути на зміну політики держави так, щоб перемагали російські інтереси. Тому що антиукраїнські, тобто російські наративи, розповсюджують із подачі та на користь росії, – додає Мирослав Скірка.

І хоча багато інтернет-видань після лютого 2022 року вимкнули можливість публікування коментарів під статтями, пов'язаними з війною в Україні та біженцями, антиукраїнського змісту не бракує. Тому ОУП у рамах проєкту «Моніторинг злочинів на ґрунті ненависті проти української громади в Польщі» проводить заходи з моніторингу ЗМІ в інтернеті й пресових видань. Після виявлення злочинів на ґрунті ненависті та винних у них буде повідомлено правоохоронні органи. Однак на цьому все не закінчується, адже проєкт також передбачає моніторинг розслідувань та судових процесів, приєднання до проваджень, подання заяв, скарг та апеляцій.

Об'єднання українців у Польщі протягом багатьох років не лише моніторило мову ненависті, але також активно з нею боролося. І це давало та дає конкретні результати, коли різні середовища, організації та члени груп у мас-медіа відчули на власному прикладі, що за мову ненависті до українців, зокрема також лідерів громади, їх будуть допитувати та засуджувати.

– Тут мусить діяти принцип нульової толерантності до злочину. Нам не можна закривати очі й говорити, що це примітивні люди з ксенофобськими або шовіністичними поглядами. Там, де є злочин, має також з'явитися реакція правової держави, і як результат – засудження, – наголошує голова Об'єднання, який нагадує, що для української громади важливим стало запрошення члена ОУП, юридичного радника Петра Федуся до складу Групи радників при генеральному прокурорі з питань протидії мові ненависті та злочинам на основі упереджень.

ОУП також отримувало підтримку з боку таких організацій, як Фонд Стефана Баторія та Польсько-американський фонд свободи, для реалізації проєктів, що стосуються боротьби з мовою ненависті.

– На жаль, це явище не вщухає й потрібно буде з ним боротися завжди. Ми як організація бачимо в цій боротьбі важливе завдання перед українським, але також і польським суспільством, – зазначає Мирослав Скірка.

eprasa.pl 15dca46a10

Związek Ukraińców w Polsce

Варшава, 4 жовтня 2024

Заява Головної управи Об'єднання українців у Польщі щодо пошукових робіт, ексгумацій і впорядкування місць пам'яті польсько-українського конфлікту часів II Світової війни

Головна управа ОУП з надією приймає заяву від української влади в справі пошукових робіт, ексгумацій і гідного поховання жертв польсько-українського конфлікту періоду II Світової війни та повоєнного періоду на території України.

Спільність християнських цінностей, які передбачають гідне поховання й пошану до місць спочинку, заявлені стандарти політичної й історичної культури та міжнародні домовленості є джерелом надії, що буде впорядковано місця спочинку всіх жертв конфлікту як в Україні, так і в Польщі.

Протягом багатьох років Об'єднання українців у Польщі було ініціатором співпраці польських і українських істориків щодо «складних питань» і багато разів приймало заяви з метою вшанування пам'яті жертв конфлікту по обидва боки кордону. Виступало як сторона в розмовах з представниками державної влади. Закликало також до належного вшанування місць спочинку польських громадян польської національності, які загинули від рук польських громадян української національності в період німецької та радянської окупації під час і після II Світової війни.

Завдяки діяльності ОУП було підписано низку документів із представниками влади РП, спрямованих на реалізацію відповідних прав польських громадян української національності про гідне вшанування осіб та місць, важливих для їхньої історії, зокрема місця пам'яті в селі Монастир. У пізніший період питання про українські місця пам'яті стали предметом домовленостей між урядами Польщі й України. Вони були внесені до двосторонніх угод. На жаль, не всі зобов'язання, які з них випливають, були реалізовані.

Останні заяви представників української влади прочитуємо в контексті «Угоди про співробітництво у сфері безпеки між Республікою Польща та Україною», яку підписали прем'єр-міністр Дональд Туск та президент Володимир Зеленський 8 липня 2024 року у Варшаві. Цей документ охоплює питання вшанування пам'яті в контексті безпеки двох країн. У ст. V, п. 12 цієї угоди міститься запис: «Учасники вирішили посилити співробітництво у проведенні пошуків, ексгумацій та інших заходів для гідного поховання жертв конфліктів, репресій і злочинів, скоєних на території України та Польщі, а також щодо запитів до компетентних органів обох учасників для виконання таких робіт».

Прем'єр-міністр уряду Республіки Польща, представляючи всіх громадян РП, зокрема також членів української національної меншини, зобов'язався вжити заходів, які мають розв'язати проблему гідного поховання жертв і місць пам'яті на території Польщі. Це сповнює надією, що задекларовані заходи будуть реалізовані з врахуванням чинних правових норм, разом із захистом національних меншин і міжнародними зобов'язаннями, також тими, які РП взяла на себе в рамах свого членства в Європейській Унії.

У зв'язку з цим закликаємо до конкретних дій, котрі повернуть місця пам'яті в селі Монастир до форми, узгодженої й прийнятої до реалізації державною владою на підставі угоди, укладеної між Радою охорони пам'яті боротьби й мучеництва та Об'єднанням українців у Польщі 6 березня 1998 року, а також початку діалогу на тему інших місць поховань та пошукових робіт українських жертв польсько-українського конфлікту.

Після 24 лютого 2022 року ми пережили в Польщі незвичайний у нашій історії гуманітарний спалах і реальну допомогу Україні, що бореться. Була це відповідь на жорстокість російської агресії й надзвичайну жертовність та мужність Захисників України, які борються за свою батьківщину, нашу безпеку й збереження міжнародного порядку, побудованого на повазі до прав усіх громадян. Вважаємо, що цей досвід має бути новою точкою відліку для формування таких спільних цінностей й інтересів, котрі дозволять нам з повагою ставитися до визначних сторінок нашої історії, водночас даючи оцінку її темним сторонам, але насамперед будувати спільність інтересів задля безпечного та стабільного майбутнього Польщі, України й усієї Європи.

Тут варто додати, що Об'єднання проводить моніторинг мови ворожнечі, спрямованої проти української громади, уже з 2016 року. У межах цих заходів подано майже 500 повідомлень про підозру в скоєнні злочинів на ґрунті ненависті. У цих справах суди винесли понад 140 вироків про визнання вини злочинців, серед яких – понад 30 обвинувальних та 70 з умовним звільненням.

За результатами проведених моніторингових заходів, ОУП подає річні звіти, опубліковані на сайті ukraincy.org.pl. Крім того, організація склала у 2018 та 2019 роках два рапорти про мову ворожнечі, спрямовану проти української громади, та організувала дві конференції на цю тему разом з омбудсменом, про що ми писали в нашому тижневику.

Проєкт, пов'язаний із моніторингом «злочинів ненависті», співфінансує Польсько-американський фонд свободи (Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności) в рамах програми «Підтримуємо Україну» («Wspieramy Ukrainę»), яку реалізує Фонд «Освіта для демократії» (Fundacja Edukacja dla Demokracji).

Детальніше про моніторинг мови ворожнечі можна прочитати на сайті ОУП:

ukraincy.org.pl/monitoring-mowy-nienawisci.

***

Ви також можете повідомити Об'єднання українців у Польщі про інциденти, пов'язані з мовою ворожнечі, надіславши посилання на сайт і скриншот на електронну адресу: **monitoring@ukraincy.org.pl**. ●

eprasa.pl 15dca46a10

Ювілей краківського Фонду святого Володимира Хрестителя Київської Русі

27 жовтня о 12:00 краківський Фонд святого Володимира Хрестителя Київської Русі відзначатиме 35-річчя. Організацію засновано завдяки нагороді Фонду Івана Павла II 1987 року, присудженій професору Володимиру Мокрому «за суспільно-моральну діяльність на користь польсько-українського порозуміння та зближення, що є таким важливим для майбутнього Центральної Європи, а також за вагомі наукові здобутки, що показують християнське коріння української культури».

Урочистості за участю представників української меншини, академічної спільноти, представників церков, влади та дипломатичного корпусу, а також мешканців і гостей Кракова відбудуться в аудиторії Collegium Novum Ягеллонського університету (ul. Gołębia 24).

«Підляська осінь» 2024

17-20 жовтня пройде XXXIII Фестиваль української культури на Підляшші «Підляська осінь».

Цьогорічний фестиваль буде проведено в кількох місцевостях Підляшшя, зокрема Гайнівці, Білостоці, Нарві, Більську-Підляському, Черемсі, Дубичах-Церковних, Сім'ятичах. У цьогорічній програмі – не лише концерт ансамблів з Польщі та України, але теж театральні вистави для дітей і дорослих.

Усі події, розбиті на конкретні дні та місця, можна знайти на сайті та фейсбук-сторінці організатора – Союзу українців Підляшшя.

Померла одна з найстарших українок Польщі

7 жовтня померла одна з найстарших українок у Польщі – Параскевія Ярмола (з дому Смик). Про це у фейсбуці повідомив один з її правнуків Петро Ярмола.

«Життя написало Їй дуже довгу історію, яка тривала понад 104 роки. У багатьох моментах це були трагічні й травматичні пережиття, проте Її незламність, лагідність, доброта, зичливість, пошана до всіх людей, твердість у вірі, безмежна любов до Батьківщини, українського народу і всього, що рідне, ніколи не перестануть мене захоплювати», – написав у фейсбуці після смерті прабабці онук, який подякував їй за спільні моменти в житті.

«Дякуємо за всі спільні моменти життя, за найкращі у світі вареники, булочки й хліб! За безліч вишиваних виробів, якими нас обдаровували, за казки в дитинстві, вірші, віншування, пісні й колядки, які нам співали й кормили нас ними вже змалку. Дякуємо за щиру усмішку, турботу, завжди добре слово й підтримку в добрих і тих менш приємних хвилинах життя! Спочивайте з Богом! Пам'ять про Вас буде вічною!» – написав Петро Ярмола.

З ним, зокрема, ми розмовляли у 2020 році, коли прабабця відзначала 100-ліття.

Пані Параскевія народилася 26 квітня у селі Вербиця. Але дитинство і молодість не були для неї легкими. У тридцятих роках минулого століття вона бачила смерть батька та як згоріла рідна хата. Саме на могилі батька кожен раз, коли бувала у Вербиці, пані Параскевія запалювала свічки.

Певно, хотіла б зробити те саме на могилі чоловіка, однак це неможливо. Її чоловік Михайло, з яким вони одружилися у 1940 році, був активним діячем «Просвіти», а також членом підпілля. Коли на початку червня 1947 року виселяли жителів Вербиці, було вбито двох українців. Одним із загиблих став чоловік Параскевії Ярмоли. Дружині дозволили попрощатися з чоловіком, проте не сказали, де його поховали. Жінка не довідалася цього до кінця свого життя.

Під час акції «Вісла» пані Параскевія мала 27 років. З трьома дітьми – Ольгою, Миколаєм і Васильком – вона опинилася у виселенні на Вармії та Мазурах. Саме Василько, наймолодший син, був надією для мами.

– Дуже добре вчився, був дуже відкритий, любив церкву. Священник переконував його йти до семінарії, – розповідала у 2020 році нашому тижневику її онука Анна Ориняк.

Хлопець хотів побудувати нову хату для мами і сім'ї, проте, коли був на другому році у будівельній школі в Прабутах, загинув. Мав лише 18 років.

– Всі, хто це пам'ятає, кажуть, що прабабуся стала сивою за одну ніч. Але бабуся ніколи за це нікого не винила, – згадувала Анна Ориняк.

Кілька років тому пані Параскевія поховала свою другу дитину – найстаршу дочку Ольгу.

Коли тижневик «Наше слово» писав у 2020 році про ювілярку з нагоди її 100-ліття, члени сім'ї пані Ярмоли казали, що у житті жінки постійно присутня була молитва, а довголіття – це винагорода від Бога за всі лихі дні. Проживала українка в селі Первільти в регіоні Вармія та Мазури. Параскевія Ярмола дочекалася 7 онуків, 14 правнуків і двох праправнуків.

Сьогодні найстарішим представником української громади в Польщі, про яку ми знаємо, є пані Лариса Мацієвич з Мілянувка біля Варшави. У грудні пані Ларисі виповниться 105 років.

На фото Параскевія Ярмола у рідній Вербиці у 2008 році. Фото з сімейного архіву

eprasa.pl 15dca46a10

Тиждень з українською культурою в Любліні

З 7 по 13 жовтня у Любліні тривав тиждень, протягом якого місто стало місцем зустрічі з українською культурою. Усі дні були насичені різноманітними подіями – концертами, виставками, вернісажами, майстер-класами, зустрічами з авторами книжок, конкурсами на знання України тощо. Були також дискусійні панелі. На одній зустрічі-дискусії експерти з урбаністики, архітектури та культури говорили про українські міста, зокрема про міську культуру. Експерти не оминули теж питання розвитку демократії та роль міського простору, який також має вплив і посідає вагоме місце у процесі розвитку громадян.

«Україна в центрі Любліна» – це циклічний фестиваль, котрий протягом років є невіддільною частиною осінніх культурних заходів міста.

Організатором події впродовж багатьох років є Фонд духовної культури «Пограниччя».

Фото з фейсбук-сторінки
Фонду духовної культури «Пограниччя»

Кримінальний трибунал щодо злочинів в Україні все ближче

Під час перебування в Люксембурзі міністр юстиції Польщі Адам Боднар заявив, що найближчим часом має бути створено міжнародний трибунал для розслідування злочину російської агресії проти України. Нова інституція діятиме в структурах Ради Європи. Про це повідомляє портал onet.pl.

Спеціальний трибунал розслідував би, серед іншого, справи про те, хто приймав рішення про загарбницьку війну, хто нею керував і хто ухвалював рішення про напади на Україну.

– Який сенс судити командира, який віддавав ганебні накази в Бучі чи Маріуполі, якщо не судять реальних людей, відповідальних за рішення про початок війни, як путін чи шойгу? – сказав Боднар.

Окремі воєнні злочини росії в Україні продовжить розслідувати Міжнародний кримінальний суд (МКС). Міністр юстиції пояснив, що польські прокурори з початку російської агресії інтенсивно співпрацюють з українською прокуратурою, зокрема з генпрокурором Андрієм Костіним, розслідуючи російські злочини.

– Я був у Києві на конференції, де підписав угоду про продовження роботи цієї слідчої групи, – сказав Адам Боднар.

Міністр додав, що нещодавно зустрічався з цією групою прокурорів, до обов'язків яких входить, зокрема, документування всіх випадків воєнних злочинів в Україні.

– Це переважно дані, отримані завдяки показанням свідків, які зараз перебувають у Польщі. Наразі прокуратура виявила 30 фактів злочинів та детально їх розбирає. Але це крапля в морі потреб, – зізнався Адам Боднар.

Фестиваль «Українська весна» в Познані

«Українська весна» – це серія зустрічей з українською культурою в Познані та Великопольщі. Постійними на фестивалі є не лише презентації останніх тенденцій мистецького життя в Україні, а й створення простору для спільних польсько-українських творчих проєктів. Крім того, «Українська весна» стала можливістю представити молодих українських митців, які постійно проживають у Польщі, а іноді й у самій Познані. 4-7 жовтня з їхніми роботами учасники фестивалю могли познайомитися під час виставок, майстер-класів, концертів.

Відбувалися, звісно, й дебати. Цього року дискусії було зосереджено на темах, пов'язаних із природою, довкіллям і впливом війни в Україні на ці аспекти. Як і в попередніх роках, також були атракціони для дітей.

Організатором «Української весни» виступило суспільно-культурне товариство «Польща-Україна». Співорганізаторами фестивалю стали Культурний центр «Замек» (CK Zamek) у Познані та товариство «Łazęga Poznańska».

Фото з фейсбук-сторінки Ukraińska Wiosna

Квитки на «JarmaRock FEST»

Триває продаж квитків на цьогорічний Молодіжний ярмарок у Ґданську «JarmaRock FEST». Як зазначають організатори, найдешевші – вже розпродані, проте на момент закриття випуску ще була можливість придбати квитки за нижчу ціну, ніж у день фестивалю.

Квитки можна придбати на сайті заходу (jarmarock-fest.com) та його фейсбук-сторінці (JarmaRock FEST).

Нагадаємо, що у події, котра пройде 15-16 листопада у Ґданську, візьме участь низка колективів з Польщі та України. Детальну програму цьогорічного фестивалю та інформацію про всіх виконавців і події невдовзі можна буде знайти на сайті та фейсбук-сторінці Молодіжного ярмарку.

Фестиваль традиційно відбудеться в ґданському клубі B90.

Більше новин читайте на сайті: nasze-slowo.pl.
Опрацював на основі повідомлень Павло ЛОЗА

eprasa.pl 15dca46a10

Валерій МАЙДАНЮК

Чому США контролюють ескалацію конфлікту і в чому справжній сенс «червоних ліній»?

Генеральний секретар НАТО Марк Рютте і президент України Володимир Зеленський.
Фото з сайту president.gov.ua

Поведінка західних партнерів, і особливо США, щодо «червоних ліній», ударів по росії та контролю ескалації війни здатна загнати в ступор багатьох українців. Розмови про те, що відбиття іранських ракет по Ізраїлю не спровокує війни і не втягне Захід у бойові дії на Близькому Сході, а збиття російських ракет навіть у повітряному просторі країн НАТО – спровокує війну і втягне у неї інші країни, для українців звучать не стільки абсурдно, скільки знущально.

Однак під заявами західних партнерів України про те, що вони не хочуть провокувати росію, не хочуть бути втягнутими у війну чи побоюються можливості застосування російської ядерної зброї, насправді криються інші мотиви. Той факт, що насправді на Заході взагалі цим не налякані, легко помітити на прикладі постачання Україні озброєнь. Спочатку казали, що постачання летальної зброї спровокує росію напасти на НАТО, потім казали, що не можуть надати важку артилерію, потім – танки, бо росія нападе, пізніше казали, що бояться давати літаки, адже росія може відповісти ударом. Але поступово зброя постачалася, особливо – коли ЗСУ виснажувалися, а рф ніяк не нападала на країни Альянсу.

В кремлі продовжують тиснути на ці «больові точки» для зменшення бойового потенціалу України: 12 вересня путін заявив, що дозвіл використовувати західну високоточну зброю по території рф означатиме пряму участь НАТО у російсько-українській війні. Тобто використання «Бредлі» і «Хаймарсів» в Курській області в кремлі досі не вважали втручанням, а тут вже вважатимуть. Зрозуміло, що москва такими брехливими заявами намагається зменшити можливості ЗСУ, а на Заході утримуються від постачання ракетної зброї, киваючи на москву.

Однак, очевидно, що на Заході не бояться росії та її потріпаної в боях з українцями армії. Контроль ескалації війни потрібен західним партнерам з інших причин.

Західні політики не приховують, що вважають за краще здолати путінський режим **стратегією тисячі укусів «малою кров'ю»** – повільно виснажити його руками українців і не дозволити перетворитися на загрозу для Європи. Саме виснажити, а не перемогти. На Заході продовжує панувати думка, що швидка перемога над путіним в Україні змусить його вдатися до застосування ядерної зброї. Або ж атаки на країни Балтії через так званий «Сувалківський коридор» – вузький перешийок території Литви та Польщі, котрий відділяє «союзну державу росії та Білорусі» від Калінінградської області.

«російський ведмідь» має максимально застрягнути в Україні, витратити воєнно-технічний та ракетний потенціал і втратити бажання продовжувати війну. Для цього потрібен «контроль ескалації» – в перекладі з політико-дипломатичної мови це означає дозовану підтримку ЗСУ без встановлення її очевидної переваги над армією рф. Дозованість потрібна, на жаль, й для того, щоб насправді боягузливий путін не відвернувся одразу від «міцного горішка», не втрачав ілюзії можливості перемоги і виснажував свою армію до критичної межі. США використовують стратегію «або ішак здохне, або падишах помре» – або путін невдовзі помре, або росія виснажиться.

Адміністрація Байдена взяла курс на максимальне стримування російсько-української війни у її поточних масштабах і недопущення її розростання. З розрахунку західних еліт, росія, котра зараз виснажиться в Україні, ослабне настільки, що європейським арміям не доведеться з нею воювати у найближчій перспективі. Завтрашній мир і спокій для Заходу здобувається у виснажливій війні в Україні.

eprasa.pl 15dca46a10

Професор Роман ДРОЗД

«Українська історія: глобальна ініціатива»

В Україні стартував масштабний проєкт «Українська історія: глобальна ініціатива». Як зазначають його автори, мета проєкту – «забезпечити новий путівник українським минулим, відповідь на запитання „Хто ми?"».

Тим часом предметом ініціативи є дослідження «доісторичного та історичного минулого земель нинішньої України та українського народу в широкому розумінні». Тобто йдеться про 5 тисяч років історії територій, а також племен і народів, які там мешкали або мали з ними різного роду зв'язки. Така історична подорож має початися від географічного опису цих земель з усвідомленням, яку велику роль відіграли в їхній історії Чорне море, Дніпро та гори Карпати. Автори проєкту припускають таку гіпотезу: «Проблема з Україною не в тому, що вона периферійна. А в тому, що вона центральна до такого ступеня, що це важко усвідомити, а тому важко визнати». І справа не в географічному розташуванні України, а в ролі, яку вона відіграла в історії Європи та світу. Вони вважають: «Українська історія посідає центральне місце у світовій історії, до ступеня, з яким може бути важко погодитись і який може бути важко визнати. У цьому світлі не дивують зв'язки між нинішньою війною і масштабнішими процесами у світовій економіці та політиці». Дуже сміливе припущення. Якщо дослідникам, які беруть участь у цьому проєкті, вдасться довести таку гіпотезу, це, безсумнівно, стане проривом у розумінні процесів та історії Європи й навіть світу. Необхідно буде переосмислити висновки та погляди, які зараз існують в історіографії. Можливо, багатьом народам та державам доведеться по-новому поглянути на свою й світову історію.

Таке амбітне припущення потребує величезних зусиль, надійності та чесності в дослідницькій діяльності, відкидаючи водночас національно-егоїстичний підхід. Це стосується і противників цього проєкту. Безсумнівно, буде важко. Припускаю, що багатьом дослідникам, котрі реалізують проєкт, доведеться перевірити свої поточні знання. Дослідницьку роботу потрібно буде зробити так, щоб її захистити. В іншому випадку результати поставлять під сумнів і, зрештою, відхилять як недостовірні. Боюся, що трирічний термін реалізації проєкту може виявитися замалим для досягнення поставленої мети, хоча до розробки 70 тем залучено 90 дослідників із різних куточків світу. Шкода, що ми не знаємо, за якими критеріями було відібрано 50 науковців з України та 40 з-за кордону і які принципи застосували для вибору такої кількості тем. Проте участь іноземних дослідників, безперечно, сприятиме популяризації історії України у світі.

Незважаючи на те, що проєкт уже знайшов своїх супротивників, його варто сприймати доброзичливо. Однак його автори, а особливо Рада директорів і Консультативна рада, повинні взяти до уваги висловлені застереження. Через відсутність довготривалої державності українці мали дуже обмежені можливості досліджувати власну історію та презентувати свої результати. Саме уряди країн, до складу яких входили українські землі, нав'язували власне трактування історії, відповідне їхнім політичним цілям. Після понад 30 років незалежності України настав час представити її історію світовій громадськості. Чи виправдає цей проєкт очікування, покаже час. ●

Водночас в **США розраховують на потенційне перезавантаження відносин з росією**. Визволення Штатами російських опозиціонерів, зокрема Сергія Кара-Мурзи, та запрошення їх до Білого дому засвідчують ставку американців на «горбачовський сценарій»: мовляв, путінський режим рано чи пізно впаде і до влади прийдуть «реформатори», з якими можна буде вигідно торгувати нафтою та газом. Було б шкода віддавати такі колосальні ресурси Китаю.

Видання The Economist, посилаючись на джерела в адміністрації Байдена, підтверджує, що обмеження, які США та союзники накладають на Україну, пов'язані не з міфічними побоюваннями ядерної ескалації, а з тим, що «не хочуть ризикувати майбутнім перезавантаженням відносин з рф». А український політолог Петро Олещук зауважує, що єдиним розумним поясненням, чому вони постійно змінюють причину відмови в посиленні допомоги Україні, тримаючи ЗСУ зі зв'язаними руками, є те, що США не хочуть, щоб росіяни на питомо російській території відчували на собі війну, адже це потім може завадити «перезавантаженню» за участі нового російського уряду, який оголосить «перебудову». Головний їхній критерій – не те, як дозволити Україні максимально захиститися, а те, як би не закрити двері для відновлення стосунків, стверджує політолог.

Українці могли б інфантильно образитися й відвернутися від західних союзників, котрі допомагають виключно з розрахунку. Але варто позбутися наївних уявлень про політику як про простір справедливості та моралі з «братніми народами». Стосунки між державами подібні до відносин між корпораціями: ніхто нікому нічого не дарує, безкоштовно не рятує і не рветься на допомогу, завдаючи шкоди власним інтересам.

Вступ у російсько-українську війну армій західних країн означає не тільки величезні фінансові та людські втрати, але й падіння рейтингу правлячої партії, котра б втягнула країну у війну. Уряду не пробачать, якщо мільярди, котрі мали бути спрямовані на збільшення добробуту західних мешканців, будуть «спущені» на допомогу чужій країні. Саме лише життя одного американського військового коштує для США $400 000 компенсації для родини, не кажучи вже про технологічні та логістичні витрати. Не дивно, чому західні еліти воліли б позбутися російської загрози (котра погрожує ядерним ударом і танковими колонами до європейських столиць) руками українців.

Українцям, котрі хотіли б, щоб скоріше наступив мир, західні партнери дають меч для продовження боротьби, адже в іншому разі їх би очікували кайдани рабів. Але й західним елітам, котрі вважають, що зможуть контролювати ситуацію, варто усвідомити, що поразка чи навіть «нічия» підтримуваної Заходом України принесе вагому репутаційну шкоду демократіям. ●

eprasa.pl 15dca46a10

Григорій СПОДАРИК
Фото автора статті

Концерти церковної музики в Ґіжицьку

«Я молю тебе, Господи, Україні моїй поможи»

У Ґіжицьку та околицях 5-6 жовтня можна було почути майстрів хорового співу з Польщі та України. Артисти взяли участь у XXIII Міжнародних концертах церковної музики. Захід організували управа Мазурського відділу Об'єднання українців у Польщі та греко-католицька парафія Пресвятої Тройці в Ґіжицьку.

Почесний патронат над концертами взяв владика Аркадій Трохановський, єпарх Ольштинсько-Ґданський УГКЦ, який очолив також архиєрейську святу літургію та екуменічну молитву за полеглих у війні з російським агресором захисників України. Усі хори було представлено під час гала-концерту, який відбувся в гостинному храмі євангельсько-аугсбурзької спільноти в Ґіжицьку.

– Триває війна в Україні, а ми триваємо в молитві за мир. Думаємо також про тих, хто постраждав від повені. Біль усіх їх нам особливо близький, – зауважив у своєму виступі господар храму єпископ Павел Хаузе.

Від імені організаторів гостей, зокрема представників місцевої та регіональної влади, духовенство й особливо артистів та самоврядників із Дубна, Яворова, Стрия та Кременця, привітав голова Мазурського відділу ОУП Іван Пік. Він підкреслив, що багато хорів у зв'язку з війною змушені виступати у неповному складі. Голова спільно з Дмитром Гарасимом, деканом Венґожевського деканату Чину святого Василія Великого, вручив спеціальні подяки за підтримку концертів та місцевої української громади. Відзначено було Віктора Марека Лейка,

Хор духовенства Дубенського благочиння Православної церкви України та сольний виступ Івана Піка

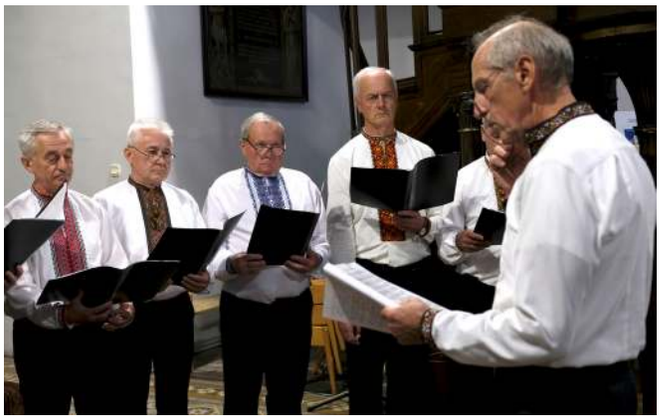

Хор «Дзвін» зі Львова

eprasa.pl 15dca46a10

багатолітнього уповноваженого маршалка у справах нацменшин, який цього року вийшов на пенсію.

– Фестиваль – це особливе свято українців у нашому регіоні, яке вирізняється музикою. Усі хори, які тут виступають, завжди презентують спів на найвищому рівні, – дякуючи за відзнаку, сказав Віктор Марек Лейк. Він висловив також сподівання, що Україна остаточно переможе у війні.

Подяку посмертно було вручено Мирону Сичу, лідеру нашої громади, парламентарію, віцемаршалку та члену керівних органів ОУП. Грамоту отримала його дружина Марія Ольга Сич, директорка української школи в Ґурові-Ілавецькому. Опісля голова запросив усіх до молитви й вшанування пам'яті Мирона Сича та жертв війни в Україні.

Хор Собору святого пророка Іллі Православної церкви України

– Ми з вами незмінно єднаємося в молитві за всіх жертв, а також героїв, які воюють з російським агресором. Дякуємо за те, що ви з нами та українським народом, – цими словами привітала присутніх ведуча Роксана Бутрим-Лампард, відкриваючи музичну частину гала-концерту.

Першою виступила представниця євангельсько-аугсбурзької спільноти Ґіжицька Мартина Лукашевич. Завдяки її таланту можна було поринути у прекрасні звуки костельного органа, слухаючи «Молитву за мир». З великим зворушенням слухачі сприйняли й твір «Краплинка» у виконанні хору Собору святого пророка Іллі Православної церкви України. Виконавці приїхали з міста Дубно.

– Я молю тебе, Господи, Україні моїй поможи, я прошу тебе, Господи, Ти страшну війну зупини, – у цих словах дубнянські бандуристки проспівали мрію кожного, у чиєму серці живе Україна.

У подальшу подорож церковним співом забрав слухачів хор «Благовіст» греко-католицької парафії з Криниці-Здруй та хор імені Івана Павла II римо-католицької парафії з Видмін. Твори у виконанні останніх – «Отче наш», «Аве Марія» і «Киріє», за словами диригента Анджея Фєдорчика, знов-таки є пісенною молитвою у наміренні миру в Україні.

– Ми молимося і віримо, що ця трагедія врешті закінчиться. Слава Україні! – виголосив диригент видмінського хору.

Його слова стали ще одним із багатьох прикладів того, що український народ надалі має щирих друзів у польському суспільстві. У наступній частині концерту слухачі почули хор «Дзвін» зі Львова, у складі якого виступають наукові працівники. Слід відзначити, що серед їхніх надбань – музичний супровід візиту папи Івана Павла II в Україну 2001 року. Викладачі є також у складі хору «Новенна» зі Стрия, який виконав твори відомих композиторів Михайла Вербицького та Дмитра Бортнянського. Далі публіка знову занурилася у звуки бандури від львів'ян – капели «Струни серця». У їхньому виконанні прозвучала, зокрема, пісня «Човен», яка під назвою «Барка» дуже популярна у Польщі. Концерт продовжив ансамбль пісні та музики «Сокіл» з українського Яворова, а завершив відомий вже багато років і високо оцінений ґіжицькою публікою хор духовенства Дубенського благочиння Православної церкви України. Сольну партію з хором заспівав голова Мазурського відділу ОУП Іван Пік. У його виконанні гості почули пісню «Ой, зійшла зоря».

– Дякую всім артистам, які створили це свято і неповторну молитовну атмосферу, що єднає нас у доброті без огляду на віровизнання, – сказав на завершення гала-концерту Іван Пік.

Голова вручив також офіційні подяки представникам місцевої влади, які підтримали цьогорічні концерти, та гостям з України. Відзнаки окремим артистам передав владика Аркадій Трохановський. У своєму слові ієрарх підкреслив, що концерт став не лише музичним дійством, але й спільною молитвою за мир в Україні та всьому світі.

– Ця молитва перш за все дає нам усвідомлення того, що ми не можемо мовчати, коли коїться зло, – відзначив владика Аркадій Трохановський.

Він підкреслив також, що нині українські артисти є солдатами, котрі своїм співом та музикою намагаються побороти зло. Ієрарх закликав також до постійної солідарності та єдності між польським й українським народами. Під час концертів відбувалася збірка коштів на потреби української армії. ●

Капела «Струни серця» зі Львова

eprasa.pl 15dca46a10

Людмила ЛАБОВИЧ
Фото авторки статті

«Джерела» у Черемсі – фольклор і традиція

Презентація традиційного фольклору – це головна мета «Джерел – українських традицій і трансформацій». 28 вересня в Ґмінному осередку культури в Черемсі відбувся концерт Союзу українців Підляшшя.

«Джерела» – це свого роду спадкоємець «Польсько-українських музичних зустрічей», тобто заходу, який багато років проходив у Черемсі, а бувало, що також у Нарві. Велика, навіть дводенна, літня українська імпреза, може, й не була такою відомою, як фолькові зустрічі «З сільського подвір'я», але притягувала до невеликої оселі, ймовірно, таку саму кількість глядачів, як і фестиваль, організований гуртом «Черемшина».

Поступове скорочення фінансування призвело до зміни форми проведення, тож кільканадцять років тому зародилася концепція «Джерел – українських традицій і трансформацій», тобто презентацій, з одного боку, підляського фольклору у його традиційній формі, а з другого – музики, яка надихається народною піснею. Багато років захід проходить у стінах Ґмінного осередку культури в Черемсі на рубежі літа і осені.

«Під час цієї імпрези хочемо показати те, що у нас первісне, народне, тобто саме ту нашу традицію, – говорить організатор Славомир Савчук, – але також хочемо показати, як ця музика трансформується в музику фольк, фольк-рок».

Вже роками на «Джерелах» презентують якесь театралізоване дійство, яке спирається на народні підляські звичаї. У минулому це були фрагменти весільних обрядів, хрестин, навіть сцени, як колись квасили капусту, звісно, у супроводі народних пісень. У цьому році дитячо-молодіжний колектив «Гілочка» з Черемхи показав обряд випікання короваю.

«Коровай показуємо вже понад 20 років, – говорить керівниця ансамблю „Гілочка" Ірина Вишенко. – Ми його перейняли від бабусь з Черемхи-Села. Йдеться про те, щоб продовжувати цю традицію та відтворювати її на сцені».

У минулому дівчатка з «Гілочки» неодноразово відтворювали обряд випікання короваю спільно зі співачками з колективу з Черемхи-Села. Однак тих найстаріших, від яких молоде покоління переймало весільні звичаї, немає вже серед живих. А ці молодші – теж постаріли та не завжди можуть виступити на сцені. Тому зараз тягар продовження традиції спочиває на плечах дітей і молоді.

У перших показах реконструйованого весільного обряду брала участь Аґнєшка Парфінюк. Зараз уже її доньки співають і танцюють у «Гілочці».

«Для мене, як для матері, це дуже файна перспектива, – говорить Аґнєшка, – бо сама ще пам'ятаю, як виступала на цій сцені під час „Джерел". Тепер мої доньки співають і танцюють. По-моєму, в цьому році „Гілочка" дуже файно показала обряд короваю, а також заспівала і затанцювала».

«Гілочка»

«Добривода»

«Незабудки»

eprasa.pl 15dca46a10

Традиційні пісні з Підляшшя презентували глядачам у Черемсі співачки з колективу з Добриводи – Ніна Явдосюк та Валентина Климович. Хоча жінки вже немолоді, та й зі здоров'ям щораз важче, але голоси в них міцні, а репертуар цікавий і багатий. Найдавніші підляські твори виконав також фольклорний ансамбль «Родина» з Дуб'яжина.

«„Джерела" – то одна з найважливіших імпрез Союзу українців Підляшшя, – пояснює голова СУП Марія Рижик. – Хочемо, щоб молоде покоління переймало традицію від своїх бабусь, від народних ансамблів, які її знають, які пам'ятають часи, коли фольклор ще жив».

Опрацьований фольклор прозвучав на сцені у виконанні гурту «Незабудки» з Нурця-Станції. А більш естрадні твори під фонограму заспівали дівчата з колективу «Вервочки» з Орлі.

«Проспівали пісні, яких тут не співають, – говорить Маргарита Бакунович. – Наш інструктор, який живе в Італії, вводить нас у такий невідомий тут репертуар».

Зіркою заходу була ольштинська «Горпина», яка цього року відзначає свій 25-річний ювілей. За цей час гурт дав уже безліч концертів на Підляшші, тому й хлопці досить добре ознайомлені зі специфікою підляського глядача.

«Існуємо 25 років, і, чесно кажучи, ці наші перші концерти відбувалися саме тут, на Підляшші, – підсумовує лідер гурту Влодек Купер. – Публіка тут специфічна, бо підляська публіка любить інші твори, тому ми підбирали пісні саме під Підляшшя».

«Горпина» нагадала підляським любителям фольк-року свої найвідоміші пісні. Одні слухали, інші танцювали і співали разом з гуртом. Та на кінець заспівали хлопцям з Ольштина «Многая літа».

«Джерела» – це зараз так насправді єдиний український захід у невеликому підляському залізничному поселенні, яке розташоване неподалік від кордону з Білоруссю. Однак це не єдиний прояв українства у тому селі, бо ж саме у тамтешній школі відбувається навчання української мови як рідної, а крім того діє один із двох відоміших підляських дитячих колективів – «Гілочка». А ще в 1980-х саме Черемха була важливим осередком УСКТ, у якому зароджувалася українська національна ідея на Підляшші. З того села вже кілька десятиліть ідуть у світ чергові покоління свідомих українців – діячі СУП-у, співаки, журналісти, вчителі української мови тощо. А це показує, що назва заходу дуже влучна, бо Черемха дійсно є такими «джерелами» для українського руху на Підляшші. ●

«Родина»

ПОДІЇ

Дарина ПОПІЛЬ

Українські медіа під час війни

19 вересня у приміщенні варшавського Інституту славістики відбулась зустріч «Дебати про медіа під час війни: Громадянська Україна. Образи та нарації». Дебати стали підсумуванням наукового проєкту «Visual Narratives of Civil Society. The Modern Ukraine Project», реалізованого д-р Яною Гладир та д-р Евою Врублевською-Трохимюк. Дослідження відбувались в Інституті славістики Польської академії наук і фінансувались Фундацією польської науки (FNP). На семінарі обговорювались українські сучасні медіа та їхній вплив на формування українського суспільства у перший рік повномасштабного вторгнення росії в Україну. Участь в семінарі брали науковці з Польщі та України.

Зустріч розпочалась коротким введенням у деталі проєкту. Науковиці Яна Гладир та Ева Врублевська-Трохимюк презентували результати своїх досліджень, а саме веб-архів візуальних образів за півтори роки роботи. Дослідниці проаналізували візуальні нарації акаунтів публічних інституцій у соціальних мережах.

Висновки науковиць загалом показують, що в Україні активно формується нове громадянське суспільство, що прагне позбутись радянської спадщини. Дослідниці, зокрема, відзначили, що в соціальних медіа активно формується позитивний імідж українських очільників: Зеленського чи Залужного. Багато уваги приділено формуванню позитивного образу жінки-українки у війні, як сильної, відважної, незалежної.

Науковиці теж вважають, що велику роль відіграє мистецький фронт. Мистецтво всіляко зараз задіяно у всі процеси боротьби. Вони підкреслюють, що в українському суспільстві зараз твориться багато нових міфів, місць пам'яті, традицій та свят. Україна все більше прагне бути відкритою, європейською та віддалятись від насаджених радянських традицій.

Дослідниці зазначають, що є сенс творення таких архівів, як їхній, тому що не вся інформація в інтернеті зберігається. За останнє десятиліття дуже багато важливої інформації пропало, наприклад, з Інстаграму.

Опісля презентації проєкту і короткого відео про нього розпочалися виступи про українські соціальні медіа від запрошених на дебати гостей.

Професор Борис Потятинник з Львівського національного університету імені Івана Франка у своїй презентації розповідав, зокрема, про схильність соціальних медіа розділяти людей на окремі «бульбашки». Професор зазначив, що ці поділи в українському суспільстві зараз дуже помітні, наприклад, на тих українців, хто воює, хто ні, хто виїхав за кордон до повномасштабного вторгнення, а хто після, поділ на україномовних українців та російськомовних. Усі ці розрізнення часто дуже загострюються саме через соціальні медіа. Професор також підіймав питання про етичні дилеми під час війни, де є межа того, що можуть транслювати медіа, а що ні (наприклад, фото мертвих росіян).

12.

eprasa.pl 15dca46a10

Фото з фейсбук-сторінки Інституту славістики

Продовження з 11 сторінки

Д-р Ельжбєта Ользацька з Кафедри порівняльних студій цивілізації Ягеллонського університету розповідала про українські сучасні плакати, як способи швидкого реагування на події війни, механізми привернення та мобілізації уваги до усього, що відбувається зараз в Україні. Плакати, будучи все-таки, на відміну від мемів, витворами мистецтва, є водночас сучасними символами творення пам'яті, а також дають можливість двосторонньої комунікації. Люди їх поширюють, коментують і таким чином виражають свої позиції. Плакати стають частинами одягу, аксесуарів. Дослідниця аналізувала, зокрема, таких відомих митців, як Нікіта Тітов та Андрій Єрмоленко.

Д-р Катажина Глінянович з Інституту східнослов'янської філології Ягеллонського університету у своєму виступі розкрила важливість та унікальність постаті українського письменника Віктора Петрова. Видавництво «Universitas» в україністичній серії «Ре-транс-місії» запланувало тритомне критичне видання творів автора. З одним із видань присутні мали можливість ознайомитись особисто. Д-р Глінянович підкреслила, що, читаючи зараз твори автора про ІІ Світову війну і роль України у ній, відчувається наче ефект дежавю, мислення автора було дуже співзвучним з тим, що доводиться зараз вкотре переживати Україні.

Д-р Павел Добросельський з Інституту польської культури Варшавського університету презентував аналіз текстових та візуальних джерел щодо повномасштабного російського вторгнення до України в контексті порівнянь з Другою світовою війною та Голокостом. Дане дослідження є дуже цікавим, адже зіставляє злочини ІІ Світової війни і ті, що чинить росія зараз, порівнює путіна та Гітлера, аналізує появу таких нових збірних міфічних образів, як, наприклад, «путлєр». Збір даних тривав півтора року, з допомогою машини, що вихоплювала потрібні контексти, було опрацьовано 65 тисяч таких одиниць.

Наприкінці зустрічі д-р Ольга Ткаченко з Інституту славістики Польської академії наук представляла своє дослідження, яке ще триває, про український сучасний ютуб, а саме про деколонізаційні процеси, які відбуваються в українському ютубі. Дослідниця розповіла, що кількість блогерів та каналів, що займаються деколонізацією українського суспільства, активно зростає. Відбувається популяризація української культури, розвінчування міфів про «один народ» і вищість російської культури над українською, стають явними злочини імперії проти України. Науковиця зазначила, що для того, аби процес деколонізації українського суспільства проходив успішно та динамічно, українці насамперед мусять визнати і усвідомити, що були колонізованими росією, вони не повинні цього соромитись чи боятись казати вголос, такою була реальність.

Опісля виступу Ольги Ткаченко розпочалась активна дискусія про те, чи усі українці усвідомлюють, що були колонізованими, чи варто розглядати саме деколонізацію, а може, краще сконцентруватись на декомунізації. Загалом, присутні дійшли висновку, що деколонізація – це ширший процес, який включає у себе дещо вужчі, ту ж декомунізацію та українізацію. Після офіційної частини зустрічі такі дискусії продовжилися і за неформальним спілкуванням за кавою.

Підсумовуючи зустріч, можна сказати, що Україна проходить зараз дуже багато процесів перебудови, формування нового, відкритого, європейського суспільства з високими цінностями та активним розвитком культури. Усі процеси загострені, ускладнені повномасштабною війною. Соціальні медіа відіграють велику роль як у веденні Україною боротьби, так і формуванні всіх інших процесів. Дослідження сучасних українських медіа є дуже важливими та допомагають краще зрозуміти те, що відбувається зараз в Україні, не лише самим українцям, але й світові загалом. ●

eprasa.pl 15dca46a10

Роман МАТВІЙЧИНА
Фото автора статті

45-річчя діяльності: нагородження Тадея Карабовича

Цьогоріч минає 45 років творчої праці Тадея Карабовича. З цієї нагоди 24 вересня в Коронному трибуналі в Любліні, за успіхи на творчій ниві та поширення й збереження культури, поет отримав престижну відзнаку «За заслуги в культурі Gloria Artis» від польського міністра культури. Похвальну промову з нагоди відзначення (лаудацію) виголосила Ґражина Лютославська, польська письменниця і редакторка Польського радіо в Любліні. Додатково Тадей Карабович отримав нагороду в галузі культури й почесну грамоту за 45 років роботи, а також медаль Люблінської унії від мера міста Люблін. Представники влади урочисто вручили медалі й грамоту. Всю церемонію збагатив музичний концерт і читання поезії кс. Яна Твардовського. Мила зустріч закінчилась частуванням і розмовами.

Тадей Карабович

Тадей Карабович є відомою особою серед українців у Польщі – як український та польський поет, перекладач, літературознавець, фольклорист, науковий працівник (автор приблизно 100 наукових праць) і діяч у сфері охорони культури Холмщини та Підляшшя. Від 1996 року він став членом Люблінського відділення Спілки польських літераторів, а 2012 року був прийнятий до Національної спілки письменників України.

Інформацію про його життєпис, творчий доробок у галузі поезії, написаної українською і польською мовами, поетичні переклади чотирма мовами, літературні монографії, редакторську роботу в тижневику «Наше слово» і щорічнику «Український літературний провулок», про спільне з дружиною заснування та догляд за скансеном в Голі – можна знайти в пресі та інтернеті. Його біографія є у польській і українській Вікіпедіях та «Енциклопедії сучасної України».

За творчість і культурну діяльність Тадей Карабович був відзначений різними регіональними церковними й державними польськими, а також українськими нагородами й медалями. Зокрема, отримав український орден «За заслуги».

Нещодавно «Наше слово» розповідало про його 65-річний ювілей та зустріч у Перемишлі («НС» №24 від 16 червня 2024 року).

Зацікавлені поетичною творчістю Тадея Карабовича можуть зазирнути також на сайт «Diasporiana», де вміщено частину його творів. Можна там прочитати: «Біля вогню» (Варшава, 1990), «Кличу тебе як ластівку» (Люблін, 1991), «Два листи до ночі» (Білосток, 1999), «Вибрані поезії» (Білосток, 2001), «Довга розлука» (Люблін, 2005), «Уже вечір. Вибрані поезії» (Люблін, 2009), «Оголені вершини. Розповіді про поетичні території» (Перемишль, 2016) та польськомовні «Już dzień się nachylił do czterech krańców świata» (Lublin, 2004), «Scalanie rozbitego świata. Twórczość literacka ukraińskich poetów emigracyjnych „Grupy Nowojorskiej"» (Lublin, 2008) і першу збірку віршів «Zapatrzenia» (Lublin, 1985).

Деякі праці Тадея Карабовича й обговорення його творчості розміщено на сайті електронної бібліотеки «Чтиво».

За нагоди варто пригадати колишню, маловідому широкому загалу, активну діяльність Тадея Карабовича в люблінському гуртку Українського суспільно-культурного товариства. В 1983-1984 роках він був секретарем правління гуртка, а в 1984-1986 роках його головою. Присвятив себе невдячній суспільній праці, хоч на той час учився на двох факультетах. Тоді організував багато цікавих проєктів. Серед них найбільш оригінальними в люблінському середовищі були два: виставка українських вишивок членів гуртка (в залі Товариства польсько-радянської дружби) і неповторна виставка живопису Івана Труша, експонати до якої вдалось позичити в мешканців Любліна. Ця виставка була нагодою для доктора Юрія Чорного пізніше попросити у власників ці картини, щоб у фотоательє зробити якісні знімки до альбому творчості художника. Знаю, що такі альбоми з'явилися в Німеччині, а також в Україні. Проте не маю інформації, чи до них увійшли «люблінські» картини Труша. З того періоду пам'ятаємо, що Тадей, даючи гарний приклад, призвів до нового вибуху активності серед студентської молоді в УСКТ. Дуже діяльним був тоді незабутній бл. п. Іван Добощак. Свій внесок у роботу УСКТ здійснили також Марко Сирник (наступний після Тадея голова правління гуртка в 1986-1988 роках), Марія Прах, Катерина Дарвай (редакторка першої виданої друком польської збірки віршів Тадея Карабовича) та інші.

Пане Тадею, дуже тішимося Вашим черговим відзнакам та дякуємо за поезію і все, що робите для збереження й розвитку культури. Приємно нам, що Вашу творчість і довголітню діяльність належно оцінено. Очікуємо на наступні видання та бажаємо подальших успіхів та здійснення всіх мрій. ●

eprasa.pl 15dca46a10

Юлія КАМІНСЬКА
Фото з Вікіпедії

«У кожнім слові – почуття»

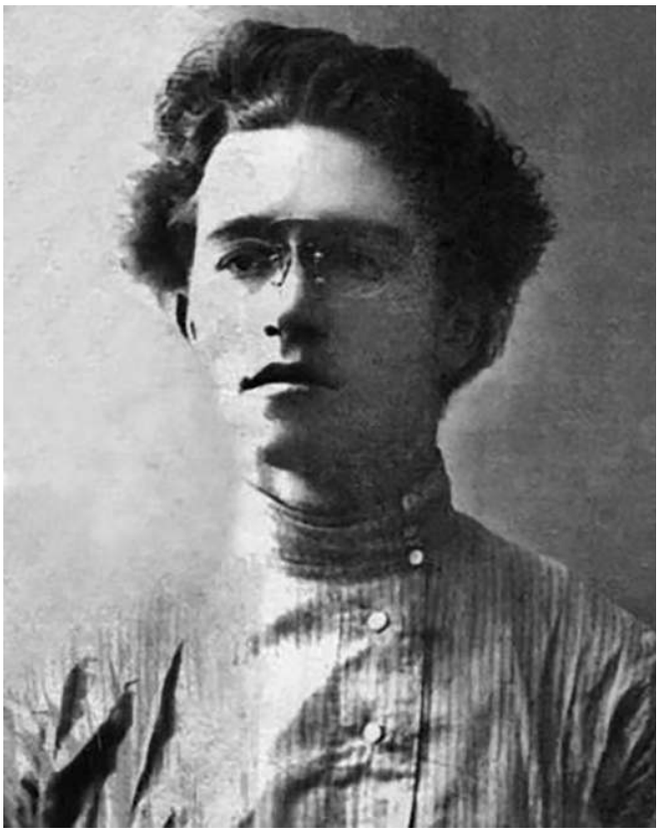

Аркадій Казка

Доля буває невиправдано жорстокою до тих, хто насправді заслуговує її прихильності. Чомусь обдаровані, талановиті, непересічні приречені бути непочутими або принаймні недослуханими. Він належав до когорти поетів Розстріляного відродження, опинився одним з перших у чорному списку сталінських жертв, тому й не зміг свого часу прозвучати на повну силу. Його вірші не вивчали у школі. Він мріяв випустити збірку, проте за своє надто коротке життя йому так і не вдалося видати жодної книжки. На сьогодні віднайдено близько 50 його поезій. Спробуємо бодай доторкнутися до біографічних і творчих відомостей беззаперечного майстра поетичного слова – Аркадія Казки, якому випала зовсім не казкова доля.

Народився Аркадій Васильович Казка 11 вересня 1890 року у невеликому містечку Седнів на Чернігівщині. У родині сільського шевця було три сини (Аркадій, Кирило та Григорій) і чотири доньки (Олена, Євдокія, Єфросинія та Олександра). Батько, Василь Кіндратович Казка, походив з козацького роду, мав неабиякий музичний талант – абсолютний слух, чудовий голос, пізніше керував церковним хором. Зачарування музикою, зокрема співом, та вокальні дані передалися від батька до сина. З особливою теплотою згадував Аркадій про батька: «Зараз в моїй уяві повстала дорога для мене постать мого батька, який ніколи нічим себе не схибив, і від цього його життя розтопилося в космосі, як чиста вранішня росина: кращого я ні собі, ні іншим не можу побажати».

Жила родина надто скромно, проте батьки вважали, що діти повинні здобути освіту. Григорій – старший син – учився в Ярославському ліцеї, Аркадія ж було відправлено до Чернігівського реального училища. Так у його життя увійшло місто, яке стало другим рідним домом після Седнева. Тут, у Чернігові, серед прадавніх архітектурно вишуканих храмів та монастирів формувалось духовне світосприйняття хлопця. Тут з'явилися друзі, з-поміж них і Павлусь Тичина. Юнаки палко прагнули пізнати мистецьке, культурне, поетичне життя, співали у церковному хорі, навчались, жили в інтернаті при монастирі, разом бували у Михайла Коцюбинського на «літературних суботах». Саме в Чернігові Аркадій відчув себе українським поетом, його літературний шлях розпочався з благословення Михайла Михайловича.

Це був період творчого злету молодого поета, розвою культурного і духовного життя, гуртування талановитого українства. Аркадій брав участь у концертах, виставах, літературних вечорах, він був натхненний революційною ідеєю українського відродження. 1918 року Аркадій Казка одружився з Ганною Цитович, також уродженкою Чернігівщини. 4 липня 1918 року у Воскресенській церкві Чернігова відбувся урочистий обряд вінчання. «Про тебе марив я уже давно... Мене, ти кажеш, в тузі теж шукала. І ось звела нас Доля і з'єднала».

Налагоджуючи родинний побут, Аркадій не полишав мрію видати збірку своїх поезій, котра, як він сам зазначав, могла би налічувати до 60 творів. Але не судилося... Це була найбільша його мрія, яка перетворилася, на жаль, у найбільшу печаль. З притаманною поетові делікатністю та прихованим болем він звертався до Павла Тичини: «Та ось я б хотів запитать (хоч це безнадійна річ!): якось ти восени казав: „Пришли матер'ял, може, удасться видать книжку". Ось я й питаю, голубчику Павлусю: чи не можна б спробувати надіслать матеріал? Напиши про це». Відверто і щиро змальовує своє становище Казка ще в одному листі до друга: «Бач, нам погано почали виплачувать утримання: уже два місяці, як я не одержую утримання (дружина теж). Угруз у довги. А до всього оце сповістили про скорочення в Межигірському технікумі українства. Це мінус 4 червінці у моєму бюджеті щомісяця. Боргів на 80 карбованців. А тут мама пише: дай поміч – голодна, невдягнена, напівхвора, немічна». Такі скрутні матеріальні обставини змушували подружжя доволі часто переїжджати, шукаючи кращого заробітку. Родина на той час мала вже двох синів.

Педагогічна нива поета

Нині оприлюднено листи Аркадія Казки до свого учня Василя Мисика (самобутній поет, талановитий

eprasa.pl 15dca46a10

перекладач, в'язень концтаборів) – і це ціла енциклопедія подій, фактів, справжній історичний літопис, свідчення епохи, де кожна сторінка особистого життя була підкріплена ілюстраціями життя суспільства, зокрема становища української інтелігенції. Саме щоденникові записи, листи творчих непересічних особистостей набувають з роками особливої ваги та цінності, адже стають его-документами, що фіксують ті неоціненні відомості, про які не можна було казати вголос, з трибуни. Аркадій Казка, молодий, відкритий до нових поетичних ліричних обріїв, прагнув наблизитись до культурного центру, ближче до Києва. Фінансова скрута змусила його призупинитися на шляху до поетичного майбутнього, він став учителем в одній із сільських шкіл на Київщині. «Худий, але з буйною темно-каштановою чуприною і сонечка скелець на переніссі», – таким вперше побачив свого шкільного вчителя мови та літератури учень, а потім і друг по життю Василь Мисик, який тоді саме починав робити перші кроки на своїй поетичній стежці. Зошит з віршами учня Аркадій Казка надіслав своєму другові Павлу Тичині, той показав поезії Миколі Зерову, Максиму Рильському, Павлу Филиповичу. Так поетична стежина Василя Мисика почала розширюватись, перетворюючись на широку дорогу. Дружбу вчителя і учня підтримувало їхнє листування. В одному з листів до Василя Мисика, датованому 29 грудня 1929 року, Аркадій мріє про подорож утрьох (він, Тичина і Мисик) до рідного Седнева, де пропонує зупинитись у «моєї мами і сестри: у нас така гарна місцевість». Саме у Седневі дихалось на повні груди, там розкрився дар поета-лірика, не полишало відчуття справжнього щастя. Про своє рідне село, звідки вирушив у доросле життя ще підлітком, писав з великою любов'ю і шаною: «Седнів мене заколисав: садами, парком, лугом, лісом (з грибами), курганами, хатами, дитинячими спогадами, людьми, що щиро, безпосередньо люблять мене, – повітрям, сонцем ласкавим, прекрасним зоряним небом (нема його у містах!), річними краєвидами, горовими, лісовими, польовими й луговими далечами... А ще ж: мама (дивна істота: любов її як еманація радіоелемента – ніколи не вгасає, не втрачається!), сестри, рідня, знайомі – вбогі, чесні, прості й мудрі люди».

Однак Аркадія вражала бездуховність селян, відсутність у них інтересу до освіти та культури. Він пристрасно прагнув змінити ситуацію за допомогою мистецтва. Озброєний цією ідеєю та ще й отримавши у користування «прекрасний рояль», Аркадій вирішив із жителів сіл Нові та Старі Петрівці створити хор – заради «єднання цілком розпорошеного і цілком байдужого до справи освіти населення, що вразило мене своїм дикунством, не дивлячись на таку близькість до Києва». Дуже нелегко було молодому інтелігенту-ентузіасту посіяти бодай якусь зернинку світла і духовності у сухий грунт людських душ, що не знали іншого, окрім щоденних чорних сільських буднів. У листах до Павла Тичини ділиться Аркадій Казка своїми щирими невеселими роздумами: «Силкувався я видертись із вельми бандитських Нових Петрівець – але у Києві, не дивлячись на українізацію, учителі так міцно учепились одне за одного (хоч і калічі там повно!) – що ніяк я не можу втиснутись до їхнього гурту. [...] Хотілося пожити у ліпших умовах, при київських бібліотеках попрацювати, коло культурного огнища погріти добре вже закацюблий розум – аж ні, доведеться, мабуть, зариваться хоч у Нових Петрівцях, хоч у іншому селі». Аркадій Казка показав себе як справжній учитель – ніхто ще не розповідав учням про рідне слово з такою палкою любов'ю. Свою «словесність» він не просто читав, а грав, натхненно й емоційно, як актор. Дуже влучно визначав роль літературного слова: «У кожнім слові – почуття. Великі письменники у вигляді книг заповіли нам власні душі». Аркадій Казка створював поеми, вірші, робив переклади. Митця приваблював витончений стиль у поезії – сонет, тріолет, рондо, газель. На початку 1928 року поет став членом літературної організації селянських письменників «Плуг».

Пам'ять сильніша за смерть

Наприкінці літа й на початку осені 1929 року Україною прокотилася хвиля арештів. До списку звинувачених потрапив і Аркадій Казка. Вночі 10 вересня його було заарештовано за причетність до контрреволюційної організації, котрої насправді не існувало, і відправлено до одеської в'язниці. Якоїсь конкретної причини для арешту, звичайно, не існувало. Сфабрикували справу про нібито причетність Аркадія до Спілки визволення України. Режиму потрібні були тільки усереднені й пересічні, щоб легко було ними управляти. «Судили за відмінний від офіційного спосіб мислення». Коли влада боїться свого народу, вона саджає за ґрати поетів, бо саме вони найшвидше озвучують правду через свої вірші. Не почуваючи за собою жодної провини, Аркадій чекав, що його ось-ось вирвуть з тюрми, порятують. Та допомога не приходила. Слідчі вимагали «зізнань», вимагали назвати прізвища друзів як «співучасників». Аркадій не витримав тяжких випробувань. Через півтора місяця після арешту 23 жовтня наглядачі слідчого ізолятора знайшли Казку на камерних нарах горілиць. Судмедексперт констатував смерть від самоповішення на рушнику. На думку друзів Аркадія, це не було самогубством. Так радянська влада позбувалася прогресивної української інтелігенції, до якої належав і Казка.

Він не був ворогом радянської влади, але був українцем, митцем, який прагнув зберегти свою духовну свободу, право на творчість, людську гідність. Посмертної реабілітації поета дочекалися лише через 68 років. Павло Григорович Тичина не полишав думки про видання книжки свого друга. На жаль, це було нелегко. Згодом стараннями дружини поета Ганни Павлівни та друга Василя Мисика було зібрано хоч і невеличку, але цікаву й показову частину творчості поета. Нікому не відомо, де могила Аркадія Казки, але людина жива, поки про неї пам'ятають. Через багато років Аркадій Казка повернувся до свого рідного Седнева – у жовтні 2011 року у містечку було відкрито пам'ятник сину своєї епохи. 2010 року у видавництві «Смолоскип» вийшла книга Олександра Шугая «Крапля сонця у морі блакиту (повість про Аркадія Казку)», а також збірка віршів Аркадія Казки «Васильки», де у кожнім слові – почуття. ●

eprasa.pl 15dca46a10

Павло ЛОЗА
Фото із сайту Любуського музею,
авторки – Іґа Боровська-Крайнік і Малґожата Савох

Вся правда про писанки

З'явилася книга «Писанкарство, як жива традиція у світлі 50-річчя Загальнопольського конкурсу писанок ім. Михайла Ковальського». Її презентували у Воєводській, а після – у Міській публічній бібліотеці в Ґожові-Великопольському.

До створення видання було запрошено кількох авторів із Польщі та України. Серед них – працівники Національного музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Йосафата Кобринського в Коломиї.

Книга переносить читача в понад півстолітню подорож історією конкурсу писанок, організованого Любуським музеєм у співпраці з ґожовськими гуртками Об'єднання українців у Польщі та Об'єднання лемків. Книга містить інформацію та спогади про ініціатора конкурсу – Михайла Ковальського, написані його дочкою Лідією Стефанівською. У виданні теж детальніше представлено художників, які прикрашають писанки в різній техніці. Крім цього, читач дізнається про складну символіку та значення яєць і писанок в різноманітних обрядах.

Праворуч д-р Мирослав Пецух, теперішній організатор конкурсу під час презентації книги

Як читаємо на сайті Любуського музею, професор, доктор габ. Ян Свєнх з Інституту етнології та культурної антропології Ягеллонського університету назвав підготовлену музеєм книжку наймасштабнішою працею в польській літературі на цю тему, яка представляє надзвичайний світ писанок.

Частина текстів є монографічними розвідками, присвяченими писанкарству в конкретних регіонах країни, інші намагаються помістити писанку в її символічний контекст. Дослідження вийшло з нагоди 50-річного ювілею Загальнопольського конкурсу писанок імені Михайла Ковальського.

Нагадаємо, що ініціатор конкурсу Михайло Ковальський народився 13 листопада 1924 року в лемківському селі Поляни (тепер – Новосанчівський повіт). Вчився, зокрема, в учительській семінарії в Криниці, проте освіту не закінчив, бо з початком ІІ Світової війни був примусово вивезений на роботи до Німеччини.

У рамах акції «Вісла» його разом із родиною примусово переселили до села Новіни у тодішньому Познанському воєводстві. На західних землях отримав вищу освіту, закінчив два факультети. Взявся за надзвичайно складне завдання: представляв інтереси виселених українців, зокрема лемків, перед владою Польської Народної Республіки. За це був заарештований 2 травня 1962 року, а після піврічного слідства, 16 листопада 1962 року, засуджений за сфабрикованим звинуваченням у співпраці з українськими націоналістичними центрами на Заході. На момент арешту в нього залишилася дружина та двоє маленьких дітей.

Майже шість років безвихідно провів у тюрмах суворого режиму для політв'язнів. Після звільнення він все ще перебував під наглядом Служби безпеки. Попри це продовжував працювати на благо переселенців. Конкурс писанок був одним із багатьох культурних заходів, які він організував. Усього провів 27 конкурсів писанок.

Після раптової смерті Михайла Ковальського в 1999 році Координаційна рада з навчання та відродження писанкарства в Канаді та Україні, щоб підкреслити його велику роль в ідеї популяризації писанкарської традиції в Польщі, запропонувала назвати конкурс іменем українського діяча.

Слід додати, що у 1990 році Михайло Ковальський став головним редактором лемківського квартальника «Ватра». За час його керівництва було випущено 25 номерів журналу, який сьогодні видає Об'єднання лемків. ●

Zjednoczenie Łemków uruchamia bezpośrednią pomoc dla osób uciekających przed wojną.

Konto do wpłat na pomoc:

09 1240 5110 1111 0011 1189 0340

eprasa.pl 15dca46a10

Павло ЛОЗА
Фото з фейсбук-сторінки Дарії Кузяк
та ансамблю «Кичера»

Перша лемківська опера

Камерна опера «Голос» – це перший в історії синкретичний твір, який поєднує сучасну, лемківську народну та електронну музику. Прем'єра відбудеться вже в листопаді.

Оксана Терефенко

Дарія Кузяк

«Голос» – історія про двох сестер, які люблять одна одну понад усе, але Доля їх розлучила. Однак Туга вперто прагнула їхньої зустрічі, а Пам'ять поєднала навіки.

Рушійною силою всього проєкту стала Дарія Кузяк. Композиторка, випускниця Академії музики імені Кароля Ліпінського у Вроцлаві, яка 11 років грала на скрипці в Лемківському ансамблі пісні й танцю «Кичера». Попри молодий вік композиторка написала близько двадцяти камерних, симфонічних та електронних композицій, які було виконано під час різноманітних концертів та фестивалів.

Тепер на черзі – її опера, прем'єра котрої запланована на 24 листопада. «Голос» прозвучить на Національному музичному форумі імені Вітольда Лютославського у Вроцлаві.

До проєкту залучено 60 осіб – вокалісти, оркестр і танцюристи. Вже тривають репетиції за участю всіх виконавців. Звичайно, над створенням вистави працюють теж композитор, режисер, сценограф і хореограф.

Але для такого проєкту недостатньо лише ентузіазму та бажання його авторів і виконавців. Опера потребує ще й фінансування.

Один з учасників заходу, Лемківський ансамбль пісні й танцю «Кичера», подав заявку на 20 тисяч злотих дотації з програми міністра культури та національної спадщини на постановку опери. Однак цього недостатньо, щоб покрити всі витрати. Тому композиторка організувала збірку на сайті zrzutka.pl.

«Гори Карпати, Лемковина. То гев вшитко ся зачало. То гев жили наше дідове і то гев розвивалася наша лемківска культура. Інша ніж шитки. Хтоси хтів нам тото одобрати, але тота культура розвиватся дальше. І то ми єй твориме. Ваша поміч, то наш голос в лемківской опери. Щиро прошу», – закликає до підтримки на фейсбук-сторінці ансамблю «Кичера» Дарія Кузяк, яка сподівається, що після кількох років зусиль її оперна музика отримає шанс бути виконаною наживо.

Окрім режисерки, за постановку вистави відповідає організаторка культурних заходів Оксана Терефенко. Українка роками співпрацює з Куявсько-Поморським музичним театром у Торуні. Вона знялася у фільмах «Олена», який був номінований на «Золоту пальмову гілку» в Каннах, і «Сашка», нагороджений на фестивалях у Ґдині та Венеції. У 2012 році заснувала театр «Навпаки» у Ґданську та поставила шість вистав, зокрема відзначену премією «Світ за очі». У 2011 році заснувала рок-гурт «Coolbaba», у якому співає українські, а також лемківські пісні. Вона має багаторічний досвід у постановці фестивалів, зокрема JarmaRock FEST у Ґданську. У 2024 році стала режисеркою Міжнародного фестивалю «Світ під кичерою», організованого ансамблем «Кичера», з яким Оксана Терефенко протягом тривалого часу співпрацює як викладачка вокалу.

До проєкту також залучені Якуб Пшибицень – диригент, Юстина Блюй – сопрано, Александра Міхнєвич – мецо-сопрано, оркестр «Leopoldinum» з Національного музичного форуму імені Вітольда Лютославського у Вроцлаві, капела Лемківського ансамблю пісні й танцю «Кичера» і танцювальний колектив «Кичери».

Опера «Голос» буде першою представленою публічно лемківською оперою, тому композиторка і колектив, залучений до проєкту, хочуть зіграти виставу на найвищому рівні.

«Лемки, як одна з чотирьох етнічних меншин, визнаних у Польщі, заслуговують на можливість розвивати свою високу культуру», – пише Дарія Кузяк на сайті збірки (Premiera łemkowskiej opery «Hołos»). Композиторка, до речі, у 2016 році склала іспит зрілості з лемківської мови.

Прем'єра опери «Голос» відбудеться 24 листопада у Червоній залі Національного музичного форуму у Вроцлаві (Narodowe Forum Muzyki we Wrocławiu). Квитки незабаром з'являться у продажу. ●

eprasa.pl 15dca46a10

СПОМИН

Дмитро Павличко – людина-епоха

28 вересня виповнилось 95 років від дня народження Дмитра Павличка, українського поета, перекладача, державного діяча, дипломата, Героя України.

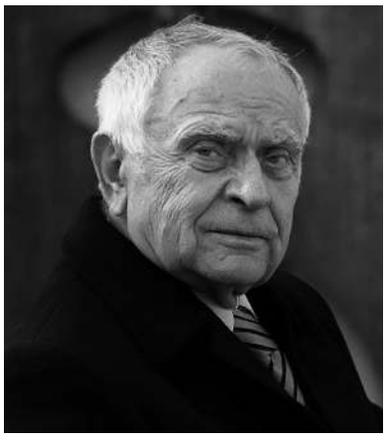

Дмитро Павличко народився 1929 року в селі Стопчатів на Івано-Франківщині. Початкову освіту здобув у польськомовній школі в Яблунові, продовжив навчання в Коломийській гімназії, потім – у Яблунівській середній школі. У 1953 році закінчив філологічний факультет Львівського університету, завідував відділом поезії журналу «ДЗВІН». Після переїзду до Києва працював у секретаріаті Спілки письменників України. У 1971-1978 роках був редактором журналу «Всесвіт». У 1990-1994, 1998-1999, 2005-2006 роках – народним депутатом України. У 1990-1994 роках очолював комітет із закордонних справ Верховної Ради України.

Він був одним із організаторів Народного Руху України, Демократичної партії України, першим головою Товариства української мови ім. Тараса Шевченка. Був автором багатьох томів віршів, зокрема: «Любов і ненависть» (1953), «Земля моя» (1955), «Чорна нитка» (1958), «Правда кличе!» (1958), «Таємниця твого обличчя» (1979), «Спірала» (1984), «Ностальгія» (1998), «Життя засвідчую» (2000), «Напарстек» (2002), а також перекладачем англомовної поезії (зокрема сонетів Шекспіра), польської, болгарської, російської тощо.

З весни 1999 року по лютий 2002 року – це варшавський період життя Дмитра Павличка на посаді надзвичайного і повноважного посла України в Республіці Польща. У Варшаві в ролі амбасадора України Дмитро Павличко займався насамперед політичними та економічними питаннями, але розумів, що між Україною та Польщею необхідно встановлювати наново культурні зв'язки, що мали об'єднувати наші держави й народи. Його подальші старання благословлялися президентом Польщі і переросли у надання скверу у Варшаві імені Тараса Шевченка та спорудження пам'ятника Кобзарю, який став окрасою столиці. Також потрібно відзначити велику заслугу Дмитра Павличка в упорядкуванні Посольством України могил українських воїнів на варшавському Православному цвинтарі в дільниці Воля та встановлення пам'ятного хреста з написом «Воїнам УНР, які боронили свободу України і Польщі у 1918-1920 рр.».

Аналізуючи варшавський період життя Дмитра Павличка у 1999-2002 роках, можна відмітити, що він не тільки натхненно працював на дипломатичній ниві, приймаючи участь в освітній та культурній праці, але також займався творчою діяльністю, писав вірші і поеми, зокрема у 2000 році народилися твори «Марко Безручко» та «До Соломії». У 2016 році, під час візиту президента України Петра Порошенка до Варшави, він декламував вірші біля пам'ятника Шевченку. У 2018 році у Посольстві України у Польщі пройшов творчий вечір Дмитра Павличка, на якому, зокрема, презентували збірку віршів польського поета Ярослава Івашкевича «Вежі» та переклад їх українським письменником.

Закінчив свій життєвий шлях Дмитро Павличко 23 січня 2023 року. Його поховали в рідному Стопчатові, на малій батьківщині поета, поруч із могилами батьків на місцевому кладовищі.

Сергій ПОРОВЧУК

eprasa.pl 15dca46a10

Щиро вітаємо нашу кохану

Стефанію Когут

з нагоди її вражаючого ювілею – 90-річчя з дня народження

Вона дивом вижила під час павлокомського геноциду.
Невтомна учасниця допомоги
воюючому народові України.
Активна учасниця церковного життя в Торонто.
Майстриня кулінарних виробів.
З величезним серцем, завжди готова допомогти
кожному, хто потребує підтримки.
Чудова дружина, мама, бабуся, прабабуся і тітонька.

Дай Бог Вам здоров'я і ще довгих щасливих років життя.

Чоловік Владислав, діти, зять, невістка, онуки, правнуки, вся наша родина та церковні громади Торонто, Ельблонґа, Пасленка та Варшави

ОГОЛОШЕННЯ

ЖИВІ В НАШІЙ ПАМ'ЯТІ

Наближається час, коли ми будемо відвідувати могили наших близьких і друзів. При цьому не можемо забувати про померлих священиків, активістів, вчителів, керівників колективів, військовослужбовців та всіх, хто працював на благо нашої громади. Віддайте їм шану, сфотографуйте могилу, додайте коротку інформацію про померлого, а також місце розташування могили, та надішліть на адресу: **savi1985@wp.pl**.
Отримані фотографії будуть розміщені на сайті проєкту «Живі в нашій пам'яті».

Українське історичне товариство в Польщі

Гурток ОУП в Ольштині,
Державна музична школа
імені Фридерика Шопена
в Ольштині
та Міжшкільний пункт
навчання української мови
в Ольштині
запрошують учнів початкових
та середніх шкіл на

XXI Огляд української співаної поезії та авторської і сучасної пісні,
присвячений Тарасові Шевченку.

Захід відбудеться **30 листопада 2024 року**
в концертній залі музичної школи (вул. Костюшка 39).

Заявки на бланку зголошень слід надсилати
до 10.11.2024 на електронну пошту: godki14@wp.pl.

Більше інформації – за тел. 506 941 162 (Петро Табака).

Будівельна ділянка в Перемишлі, на якій розташовано торговий павільйон, котрий віддаю в оренду. Тел. 504-450-652 (дзвонити з 18:00 до 21:00).

Наше Слово **Adres:** Redakcja "Nasze Słowo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa, tel.: **biuro redakcji** – tel./fax 22 677-88-10, +48 510-162-854, redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46, redakcja – 22 677-84-45. **E-mail:** redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl Internet: www.nasze-slowo.pl **Kolegium Redakcyjne:** Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuczenko, Anastazja Krawczuk. **Zespół redakcyjny: pełniący obowiązki redaktora naczelnego** – Paweł Łoza, **sekretarz** – Tetiana Daniuczenko, **redaktorzy** – Igor Szczerba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), redaktor stylistyczny – Anna Russu, redaktor techniczny – Olga Michaluk, **biuro redakcji** – Katarzyna Stepan. **Współpracownicy:** Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Olena Humeniuk (Kijów), Adam Wiewiórka (Legnica), Daryna Popil (Warszawa), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniański (Gładyszów).
Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7 03-614 Warszawa, tel.: 22 679-96-77 (sekretariat), E-mail: sekretariat@ukraincy.org.pl, biuro@ukraincy.org.pl Internet: http://ukraincy.org.pl **Fotoskład:** Redakcja „Nasze Słowo" **Druk:** Drukarnia „Efekt". Nakład 2000 egz. Pismo dofinansowano ze środków budżetu państwa Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa.
Konto bankowe dla wpłat w PLN: 47 1160 2202 0000 0000 5515 6292
Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD: IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa,
Konto bankowe dla wpłat tylko w USD: IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa.

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji. Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy. Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika. Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa" wyłącznie za zgodą redakcji. Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Słowo" dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w wybranych EMPiK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autora/ów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Статті виражають точку зору авторів і не можуть уособлювати офіційну позицію Міністра внутрішніх справ та адміністрації.

eprasa.pl 15dca46a10

KONTO ZBIÓRKI :
PL 55 10190 2806 0000 0001 5574 4432
KOD SWIFT: WBKPPLPP

POMOC DLA POWODZIAN

ДОПОМОГА ПОСТРАЖДАЛИМ ВІД ПОВЕНІ

W IMIĘ SOLIDARNOŚCI Z POTRZEBUJACYMI

Związek Ukraińców w Polsce
oddział w Szczecinie
70-385 Szczecin
ul Mickiewicza 45

PROWADZI ZBIÓRKĘ FINANSOWĄ
NA ZAKUP
ŻYWNOSCI ORAZ ŚRODKÓW HIGIENICZNYCH
DLA OFIAR POWODZI W POLSCE

Związek Ukraińców w Polsce

eprasa.pl 15dca46a10